

handler som hidtil, hvis man fortsætter ad samme Vej: at lade Jordprisen være uafhængig af Jordværdien, bliver der Tab ikke alene for den enkelte, men ogsaa for Staten. Hvis man derfor alvorligt ønsker at faa noget ud af dette, saaledes at baade Statens Interesser varetages, og at den enkelte Husmand, der kommer ind under Loven, faar de mest betryggende Vilkaar, mener jeg, man maa søge at skaffe sig forskellige Oplysninger og saa bygge videre paa Erfaringerne. Har man kun et politisk Formaal med disse Lovforslags Fremsettelse og Vedtagelse, kan man selvfølgelig lade haant derom, men jeg tror dog, at den højterede Minister og hans Parti har noget mere end et politisk Formaal med Lovforslagene, og jeg kunde derfor ønske — og her vinder jeg nok Tilslutning hos det ærede Medlem Hr. Ulrich —, at man fik en Del Oplysninger indsamlet. Jeg indrømmer, at det er sent paa Samlingen, men de skandaløse Trykkeriforhold, vi har arbejdet under her i Rigsdagen i Vinter, har bevirket, at disse Lovforslag kommer frem paa et saa sent Tidspunkt, og da de rigsdagsløse Somre vel snart er „en saga blott“, og der er lang Tid, til vi naar 1. Oktober, kan vi maaske alligevel faa Tid til at indhente Oplysninger; man kan faa dem hos Sogneraadsformændene, og Kommissionsformændene og Udstykningsforeningernes Bestyrelse. Jeg ønsker først og fremmest, at vi saa hurtigt som muligt søger at afvikle det, vi er kommet ind i, og at reddé dem, som i god Tro har begyndt at arbejde efter disse Love og er kørt fast. Derefter maa vi saa tage os Tid til at indsamle de Oplysninger, som er nødvendige for at bygge videre. Jeg kunde saaledes ønske at faa at vide, hvor mange af Brugene der har skiftet Ejer i den forløbne Periode; dette vil være af ikke ringe Betydning, thi man maa jo erindre, at den Fordel, som den første Ejer opnaar, forsvinder i samme Øjeblik, som Bruget skifter Ejer, den nye Ejer faar jo ikke Bruget billigere end et andet Brug. Fordelen vil blive kapitaliseret af den første Ejer. Det kunde ogsaa være ønskeligt at faa at vide, hvilke Erhverv disse Mennesker havde, før de overtog Bruget. Jeg er tilbøjelig til at tro, at baade Amtskommissionerne og Ministeriet ser en Smule mildt paa dem, som køber de oprettede Husmandsbrug, og jeg finder det ganske naturligt, jeg maa indrømme, at jeg selv har været med dertil. Man tager ikke slet saa skarpt paa dem som paa de første Ansøgere. Det er muligt, at en

stor Del af dem, der er kommet ind i de oprettede Husmandsbrug, tilhører Erhverv, som det her slet ikke har været tilsigtet at lovgive for. Det kunde ogsaa være interessant at faa at vide, hvor mange af Laanene, der er blevet indbetalt i Mellemtiden. Jeg har prøvet, saa godt jeg kunde, gennem mine Bøger at undersøge det for Randers Amts Vedkommende, jeg indrømmer, at Forsøget er meget mangelfuldt, men de Tal, jeg har, er absolut paalidelige. Tallene er lave, jeg antager næsten, at det er ikke mere end Halvparten, men desuagtet er allerede 99 indbetalt i Randers Amt. Jeg ved endvidere, at der er en Tilbøjelighed til ikke at indbetale Laanet før det tredje Aar, naar Eftersynet finder Sted. De sønderjydske Repræsentanter, der talte saa kønne Ord om det frie Besiddelsesforhold, som Loven af 6. Maj bød, vil jeg minde om, at hvert tredje Aar kommer der et af Kommissionens Medlemmer og undersøger meget nøje, hvorledes Bruget bliver drevet, om Bygningerne er vedligeholdt, om den nødvendige Besætning er der, om Assurancen staar i passende Forhold til Bygningernes og Løsørets Værdi, om Assurancepræmien er betalt; der foretages i det hele taget en nøje Undersøgelse af Forholdet, saa de sønderjydske Repræsentanter skulde tænke lidt over det frie Forhold, som de mener her er til Stede, og dette Forhold forsvinder ikke de første 50 Aar, det vil fortsættes gennem Tiderne. Folk er utilbøjelige til at indbetale Laanet. Selv om det er ukvalificerede Købere, søger de saa længe som muligt at benytte sig af den Fordel, det billige Statslaan giver, og det er ret almindeligt, at først naar Amtskommissionen det tredje Aar kommer til Eftersyn og opdager det, sker der en Indberetning, og saa bliver Laanet indbetalt, derfor vil Tallet være for lavt. Jeg vil henstille, om vi ikke kan faa Oplysninger om disse Forhold, og om vi endvidere kan faa Oplysninger om, hvorledes Købesummen er for Jorden i Forhold til Jordværdien, hvad Bygningernes reelle Værdi har været, hvor stort Arealet er, samt Laanets Størrelse. Først naar man har faaet disse Oplysninger, kan man formentlig med nogenlunde Sikkerhed fortsætte med den Lovgivning, vi er inde paa.

Herefter skal jeg ganske kort omtale de enkelte Paragraffer i det foreliggende Lovforslag. Den ærede Ordfører for Venstre sagde, at Lovforslaget ikke adskilte sig meget fra Loven af 6. Maj 1921. Jo, der er ret betydelige Afgivelser. Den første